

SVL

Asiantuntijakuuleminen

HE 75/2023 vp

Sakari Tuomisto

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta 14.11.2023

Opiskelijoiden rahamuotoisten etuuksien tilanne vaalikaudella 2023- 2027

SYL

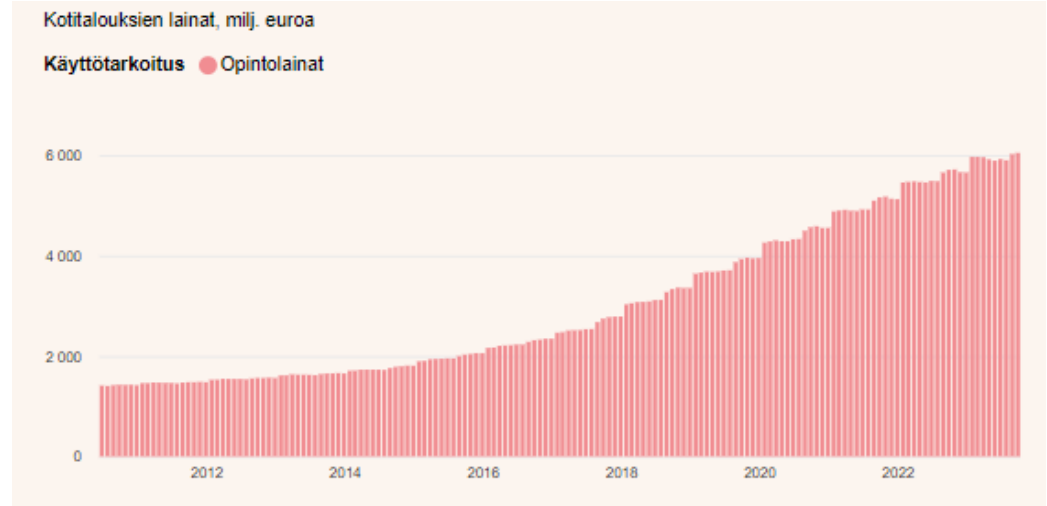
Hallituksen toimet 2024-2027 opiskelijoiden toimeentuloon

- Opiskelijan rahamuotoisia etuuksia heikennetään usealla tavalla vaalikauden aikana.
- Yhteensä heikennykset rahamuotoisiin etuuksiin ovat noin 100-150 euroa/kk ja kasvaneen opintolainaosuuden aiheuttama korko korkeintaan 32 euroa/kk.
- **Opiskelijan matalasta etuustasosta leikkaukset ovat lähes viidesosa.**
- **Opiskelijan rahaetuudet laskevat matalimmalle tasolleen sitten vuoden 1992**

Muutos korkeakouluopiskelijoiden toimeentulossa	Vaikutus
Opintorahan indeksijäädytys	- 31,70 (€/kk)
Asumistuen indeksijäädytys	- 32 - 48 (€/kk)
Asumistuen leikkaukset (HE 74/2023 vp)	- 39,40 - 71,50 (€/kk)
Korotetusta opintolainaosuudesta aiheutuva korko (ol. 4 %)	- 32 (€/kk) (max.)
Yhteensä	- 135,10 - 183,20 (€/kk)

Opiskelijoiden velkaantuminen

- Opintolainakanta on n. 3-kertaistunut 6 miljardiin euroon ja maisteriksi valmistuvan mediaanilaina on kasvanut 22 400 euroon.
- Opiskelijoiden velkaantuminen todennäköisesti kiihtyy entisestään.
- Valmistuvien suuret elämänpäätökset tulevat todennäköisesti viivästymään.

Milloin tulee vastaan perustuslain sallima raja?

Perustuslaki 16 § 2. mom.

*“Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada **kykijensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti** myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään **varattomuuden sitä estämättä.**”*

Onko mielenterveysongelmista tai terveysrajoitteista kärsivällä, pienten lasten vanhemmalla tai vammaisella perustuslain turvaama mahdollisuus suorittaa korkeakoulututkintoa, jos:

- 1) Opintojen aikaiset rahaetuudet eivät riitä toimeentulon ja mahdollisten ylimääräisten kulujen kattamiseen,
- 2) Opintojen aikaiseen työntekoon ei ole henkilökohtaisesta tilanteesta johtuen mahdollisuutta,
- 3) Opintojen jälkeisestä työkyvystä tai palkkatasosta eikä sitä myötä kyvystä hoitaa opintovelkaa ole varmuutta.

→ Tuleeko opiskelusta vain nuorten, terveiden ja vapaiden etuoikeus?

SYL

Indeksijäädytykset opiskelijoille keskeisiin etuuksiin

SYL

Opintorahan ostovoiman kehitys 1992-2023

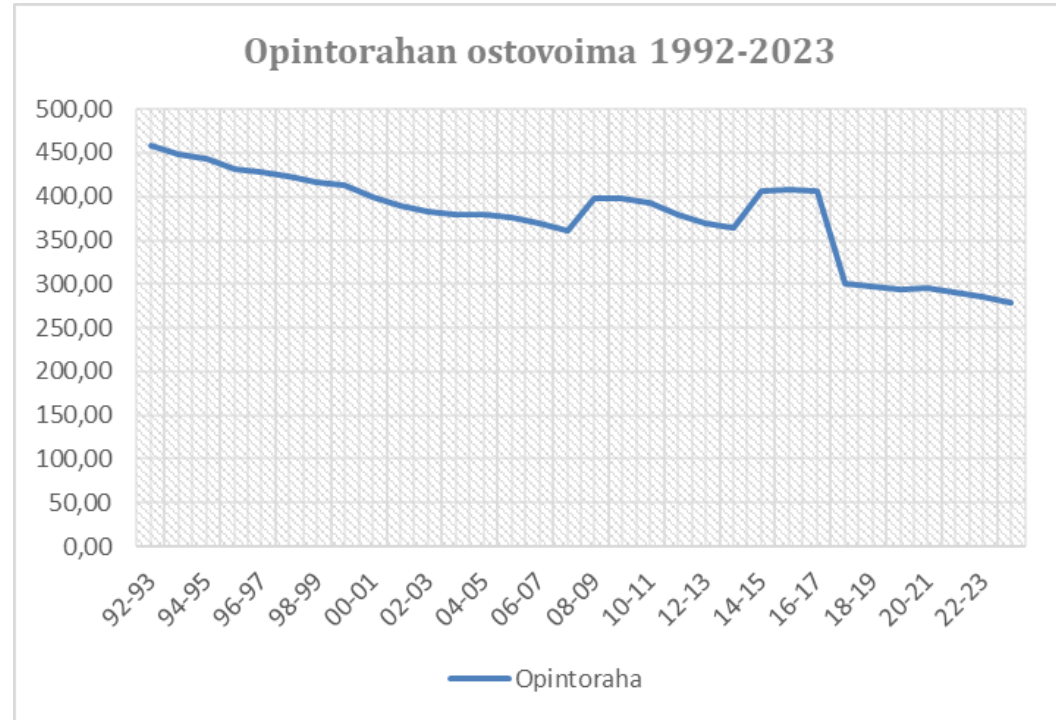
- Opintorahan ostovoima on heikentynyt noin 180 eurolla viimeisten n. 30 vuoden aikana.

→ Päätoimisen opiskelun mahdollisuus heikkenee.

→ Opintotuen kannustinvoima vaaditun 5 op suorittamiseen heikkenee.

→ Työnteon suhteellinen kannustin voimistuu palkkojen noustessa ja opintorahan heiketessä.

→ **SYL katsoo, että opintotuen jättämiselle indeksijäädytyksen ulkopuolelle on vahvat perusteet**

Asumistuen indeksijäädytys 2024-2027

- Asumistuen indeksijäädytys johtaa tuen maksimitason ostovoiman heikkenemiseen yksinasuvalla opiskelijalla **noin 32-48 eurolla** kuukaudessa vuoteen 2027 mennessä
 - Indeksijäädytyksen lisäksi opiskelijoiden asumistukeen kohdistuu HE 74/2023 mukainen leikkaus.
- Opiskelijoidenkin saama yleinen asumistuki heikkenee vaalikauden aikana rajusti, usein 100-200 eurolla.

SYL on huolissaan päätoimisen opiskelun mahdollisuuden heikkenemisestä ja opiskelun aloittamisen kynnyksen noususta.

Erityisesti huolenaiheena ovat pienituloisimmat opiskelijat, joille työnteko ei ole esim. perheen tai terveysongelmien vuoksi mahdollista.

SUOMEN YLIOPPILASKUNTIEN LIITTO
NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND
FINLANDS STUDENTKÅRERS FÖRBUND

Ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden toimeentulon turvaamiseksi:

- *Luovutaan pienituloisimpien opiskelijoiden asumistuen leikkauksesta (erit. asumistuen korvausprosentin alentaminen) tai löytää sille vaihtoehtoisen toteutustavan.*
- *Opintotuen jättäminen indeksijäädytyksen ulkopuolelle.*
- *Opintolainan turvallisuutta on parannettava esim. opintolainan korkosuojalla ja korkoavustusta parantamalla.*

Muiden opiskelijoille merkittävien etuuksien indeksijäädytykset 2024-2027

- **Opintorahan huoltajakorotus**

- Indeksijäädytys syö hallituksen esittämän 30 euron korotuksen pois vaalikauden aikana ja opiskelijavanhempien opintoraha heikkenee vaalikauden aikana.

- **Kuntoutustuki**

- Nuorten ja ammatillisen kuntoutujan kuntoutustukeen kohdistuu sekä indeksijäädytys että suora tason leikkaus (HE 60/2023). Leikkaksen kohteena ovat ihmiset, joiden työkyky on heikentynyt tai vaarassa heikentyä ja jotka tahtovat parantaa työkykyään vapaaehtoisesti.
- Kannuste kuntoutumiseen heikkenee, mikä voi tulla hyvin kalliiksi yhteiskunnalle myöhemmin.

- **Kotihoidontuki**

- Tärkeä osa toimeentuloa pienten lasten opiskelijaperheille, jotka pystyvät opintojen joustavuuden tai puolison avun ansiosta pitämään lasta kotona. Usein tällaisella perheellä ei ole varaa luopua tuesta ja laittaa lasta varhaiskasvatukseen.

Lapsilisät

- SYL ei ota kantaa spesifeihin muutoksiin lapsilisien tasoissa, mutta toteaa:
 1. Korkeakouluopiskelijat pyrkivät pääsääntöisesti suorittamaan opinnot loppuun ja saavuttamaan vakaan taloudellisen aseman sekä asuinolosuhteet ennen perheen perustamista.
 2. Tästä syystä ensimmäisen lapsen hankkiminen saattaa olla kaikkein korkeimman kynnyksen takana. Myös syntyvyyttä koskevat tilastot osoittavat, että erityisesti ensimmäisen lapsen hankkimisen viivästymisellä on suuri merkitys kokonaissyntyvyyden laskuun.
 3. ***Näiden näkökulmien ja taustatietojen perusteella on kyseenalaista, että ensimmäisestä lapsesta saatava lapsilisä on kaikkein matalin.***